

ELŐFIZETÉS
HELYBEN ÉS VIDÉKEN
 Egy évre ... 180 Lel.
 Fél évre ... 90 Lel.
 Egy negyed évre 45 Lel.
 Egy óra ... 15 Lel.

ARADI KÖZLÖNY

SZERKESZTŐSÉG
 Aradi és környéki ügyekért
 felelős: ...
 TELEFON-SZÁM: ...
KIADÓHIVATAL:
 Aradi Nyomda Vállalat
 Bulvárdul Regale Ferdi
 Sand L. (Jósef fűh. utj) 22
 TELEFON-SZÁM: 122.

POLITIKAI NAPILAP

Hirdetések
 Árszabás szerint.

Arad, 1921.

Főszerkesztő
Stauber József.

Kedd, június 7.

Kriszis a belsőben.

A pénzhány és a vevők tartózkodó magatartása súlyos válságba sodorták Arad kereskedőit. Az árak rohamosan esnek és a nagy raktárral rendelkező kereskedők a legsúlyosabb következmények előtt állnak.

A kriszis egyre tart. A lemenő irányzatot a szakkörök véleménye szerint főleg a vásárlási tartózkodás fokozza. A közönség az újabb árcsökkentést várja és beszerzéseiben csak az abszolút szükségletekre szorítkozik. Végig jártunk több nagykereskedést, a hol ezelőtt nehéz ezrek cserélték naponként gazdát. Ma az antrosszista örül, ha nap-nap után egy-két vevő vetődik a boltjába. Még a szeszkereskedésbe is általános pangás észlelhető. Egyik aradi szesznagykereskedő éppen átoogatásunkkor csinált mérleget és mikor az eredmény után érleklődöttünk, szinte komikus kétségbeesettséggel mutatta a készpénzbevételeit százötven leit. Aztán korábbi pénztári naplót vette elő, ahol tizenöt-huszezer kőonás zárások napirenden voltak.

A legjobban érzik a helyzet tarthatatlanságát azok a kereskedők, akik banktőkével dolgoznak. A bankok nem lehetnek tekintettel a mostani nehéz viszonyokra és épp úgy követelik a törlesztési részleteket, mint annak előtte. A kényszeregyezségek latinája megindult. Tudomásunk szerint már eddig is számos kereskedő érdeklődött az aradi törvényszéken a kényszeregyezségek eljárás módjairól.

Még egy érdekös és jellemző tünetet említünk meg. A hékében rendszerint a kiskereskedőkből lettek a nagykereskedők. Ma megfordítva, több arad ismerő angrosszista bevezette üzletébe a kisinyben való árusítást. A raktáran nagyban nem képes tudni és így ugyszólván viszonteladói áron a legutányosabban kíván apróként megszabadulni a portékáitól. A háboruban feltűnően megsaporodtak a nagykereskedések. Ezeknek a Konjunkturákra bázisozott lánckereskedőknek bealkonyodott. Ma csak azok a komoly kereskedések képesek egzisztálni, akik nem helyben, lánckereskedés útján, hanem tényleg külföldről szerzik be áruszükségleteiket.

A legutóbbi időben a textilpiacra nagy befolyás van a cseh szövetekből. Leginkább a prossmitzi textiltermékek kedveltek. A nagykereskedők áruraktárai tömve vannak olcsó cseh és bécsi árukkal és a bucaresti kereskedők már nagyrészt Aradról szerzik be szükségleteiket. Reményünk le-

het rá, hogy Arad rövidesen nem várt fejlődésnek indul. A tranzitforgalom Arad szerencsés fekvésénél fogva nagy szerephez jutott.

Méltán remélhetjük tehát, hogy Arad rövidesen az ország egyik legforgalmasabb kereskedelmi gócpontja lesz.

Take Jonescu a román-magyar viszonyról.

(Románia békeviszonyban Oroszországgal.)

Bucuresti. Take Jonescu külügyminiszter az aktuális külpolitikai kérdésekről az alábbiakban nyilatkozott:

— Románia politikája Magyarországgal szemben igen egyszerű és világos. Mi Magyarországgal szemben a legjobb szomszédi viszonyban akarunk élni és nem akarunk Magyarországnak nehézségeket okozni. Ellenkezőleg. Segíteni akarjuk, hogy jó gazdasági összeköttetéssel helyreállítsa magát. De erre nézve két feltételünk van és mind a kettő egészen természetes. Először: A magyaroknak tudnia kell, hogy a trianoni béke ránk nézve bafejezett mű, amelyet nem lehet minden pillanatban vita tárgyává tenni. Második feltételünk, melyet meg kell hogy értsenek, hogy a Habsburgok visszatérése megengedhetetlen. Magyarország szabadon vá-

laszthatja meg kormányformáját, vehet királyt vagy dinasztit, de ama dinasztikák kizárásával melyek a nagy háborúért és következképpen Magyarország balsorsáért is felelősek.

Az orosz béke ügyéről így nyilatkozott a külügyminiszter:

— Oroszországgal helyzetünk a következő: Megegyeztünk abban, hogy békeállapotban vagyunk és hogy a szomszédok közötti kérdések szabályozására egy román kiküldött és egy orosz kiküldött találkozni fognak Revalban, hogy együtt megállapítsák egy későbbi konferencia programját. A román delegátus már Revalban lenne, ha az orosz megbízottat, Litvinovot, nem szállították volna sürgősen Moszkvába. Amint Revalba visszatér, majd tudósít bennünket és a mi küldöttünk majd csatlakozni fog hozzá.

A postatakarékpénzüri betétek.

Nemrégiben az a meglepő hírlátott napvilágot a sajtó egy részében, hogy a postatakarékpénzüri betétek kifizetésére rövidesen sor kerül. A hír érthető izgalmat keltett az érdekeltek között, akik kíváncsian várták, hogy a kifizetés mikor válik valósággá. Dr. Ille Miklós a cluji (kolozsvári) posta-és táviráda igazgatója erre vonatkozólag a következőket mondotta:

— A postaiszolgáltatóság egyáltalában nem tud semmit sem arra vonatkozólag, hogy a sajtó ezt az információját honnan szerezte, továbbá, hogy a kifizetés mikor és hogyan fog történni. A postatakarékpénztár a volt magyar állam egyik legnagyobb intézménye volt amelynél azonban a posta csak

közvetítő szerepet játszott. A postatakarékpénzüri betétek sorsa feletti döntés a likvidáló bizottság kezében van. Ez folytatott erre nézve tárgyalásokat Budapesten a magyar kormányval. De hogy milyen eredménnyel, az ezidőszent még ismeretlen. A kifizetés módjára vonatkozólag a likvidáló bizottság van hivatva dönteni. Lehetséges, hogy ez a posta útján történik, de az sincs kizárva, hogy az állampénztár, vagy valamelyik pénzüri intézet, illetve pénzüri intézetek foglák azt eszközölni. Részletes felvilágosítással természetesen csak a likvidáló bizottság szolgálhatna. Nem valószínű azonban, hogy ez a kérdés már eldöntöttnek volna tekinthető.

Vasutasok fiztetésemelése.

A napokban megírta az Aradi Közlöny, hogy a CFR. vezérigazgatósága elhatározta, hogy alkalmazottai megélhetési lehetőségét a jövőben az eddiginél nagyobb mértékben kívánja biztosítani. Ezért a fizetés felemelését és a részesedési járulékok állandósítását határozta el a bucaresti központ.

Az aradi vasutisigazgatóságnál ma arról értesültünk, hogy a CFR. vezérigazgatóságának a reformtervei már a közeli jövőben a megvalósulás stádiumába lépnek. A vezérigazgatóság már meg is állapította a CFR. alkalmazottak részesedési járulékanak állandó kulcsát; a fizetés 50 százalékaiban. A vezérigazgatóság rendelete minden valószínűség szerint

el fogja törölni a vasutasok drágasági pótlékát, ezzel szemben azonban a CFR. alkalmazottak fizetését teljes husz százalékkal felemeli. Az ilyen irányú rendelet valószínűleg már a legközelebbi napokban megjön az aradi vasutisigazgatósághoz is. Az alkalmazottak körében már is nagy örömet gelt az állandó részesedés és a fizetésemelés.

Olcsóbb lesz a patika

(Az aradi gyógyszerészek leszállítják az árakat.)

Napokkal ezelőtt megemlékezett az Aradi Közlöny a jelenlegi magas gyógyszerárakról és sürgette a gyógyszerészeti cikkek árának leszállítását. Most arról értesültünk, hogy az aradi gyógyszerészek valószínűleg már a közeli napokban új előterjesztést nyújtanak be a gyógyszerárakról a cluji (kolozsvári) egészségügyi főfelügyelőséghez. Kérdést intéztünk ma ebben az ügyben egy aradi gyógyszerészhez aki a következő érdekes felvilágosításokkal indokolta az aradi gyógyszerészek eljárását:

— Annak idején még mi is helyeseltük az Aradi Közlöny ama cikkét, amelyben új gyógyszerárak megállapítását kérte. Annak azonban, hogy az aradi gyógyszerészek a jövőben új gyógyszerek megállapítását kérik, más fontos oka is van. Nevezetesen néhány aradi gyógytár tulajdonosa újabban nagy differenciával árulja a gyógyszerészeti cikkeket. Sajnálatos dollog, hogy míg a kereskedelemben általában minden ideirányuló külső presszió nélkül a kereskedők pontosan egy árban adják el áruikat, addig a gyógyszerészetben az utóbbi időben valószággal akadni lehetett az árakra. Közludomásu, hogy a legutóbbi árszabályzat megfogadását is egyöntetűleg kötelejzének ismerték el magukra nézve a gyógyszerészek, sőt az árak betartását esküvel fogadták meg. De mit csinált ezzel szemben néhány aradi gyógyszerész? Az árakat önkényesen módosította s azok a gyógyszerészek például, akik a gyógyszerkülönlegességek beszerzésénél nem tudtak érintkezést találni az elállítókkal és más uton természetesen drágábban voltak kénytelenek beszerezni a különlegességi cikkeket a gyógyszerészeti kamara által

megállapított árakat nem respektálva az előirt árnál jóval magasabban árulták ezeket. De előfordult az is, hogy némely cikket olcsóbban adtak, amint azt az ár-szabályzat megállapította, ez azonban csak azért történt, hogy az illető gyógyszerészek kizárva minden kollegialitást, ilyen manőverekkel szélesebbkörű vevőközöniséget biztosítsanak maguknak. Az igazság az volna, ha a kamara által megállapított árakat felfelé és lefelé is egyenő szigorral tartanák be. Az árleszállítás a gyógyszerészetben most már tényleg meg fog történni, új árakat azonban kizárólag egységesen szabad hozni, nem pedig egyes gyógyszerárak érdekeinek mellőzésével önkényes árakat megállapítani.

Visszaélés a vagonkiutalásnál

Fegyelmi egy aradi vasúlas ellen.

Az *Aradi Közlöny* pénteki számában megemlékezett azokról a visszaélésekről, amelyek a vagonkiutalásoknál történtek. Közülük *Mihailovici* aradi vasútigazgató nyilatkozatával kapcsolatban azokat az erélyes intézkedéseket, amelyeket a jövőben a vasúti kocsikiutalásoknál mindenmü panama kiküszöbölése végett létesítenek. Közleményünk alapján a városban sokat beszéltek arról, hogy vajon ki lehet az illető vasúti alkalmazott, aki a vagonkiutalásért egy aradi kereskedőtől 5 ezer leit fogadott el. Mindenmü szándéktalan meggyanúsítások elkerülése végett közöljük az illető vasúti alkalmazott nevének kezdőbetűit. A kérdéses vasutas *I. Miklós*, aki ellen a vasútigazgató fegyelmi vizsgálatot indított meg.

Irodalom és művészet.

* A Nyári Szinkór heti műsora. Kedd: Cigány. Baróti Erzs vendégfelléptével. Szerda: Királynő meghalok érted. Baróti Erzs vendégfelléptével.

* Baróti Erzs, a külön drámai szende ma este a Cigányban folytatja nagy sikerű vendégjátékát. Tegnap esti fellépésén a közönség állandóan ünnepelte a kolozsváriak kedvencének, Poór Lilinek méltó utódját. Holnap, szerdán este bucsuzik a Királynő meghalok érted izgalmas színműben.

* Medek Anna és Székelyhid Ferenc Aradon. E héten nagyjelentőségű eseménye lesz az aradi színháznak. Medek Anna és dr. Székelyhid Ferenc, a budapesti Operaház kiváló művészei lépnek fel vendégként legjobb szerepeikben. Az első vendégfellépés pénteken a Faust-ban lesz. Vasárnap az Alarcos bál Rél főszerepét játsszák a vendégművészek, míg kedden a Tosca című operában lép fel Medek Anna és Székelyhid Ferenc. Mindhárom előadás, a mely iránt általános érdeklődés nyilvánul meg, rendes helyárak lesznek.

* A Hermelines nő, Gilbert nagyszerű operettjét a jövő héten mutatja be a színháznak.

* Svárdström Valborg vasárnap délután játsza utoljára el a Három a kislány Műjét. Ez lesz egyúttal utolsó fellépése Erdélyben, mert a művésznő másnap utazik vissza Hamburgba. Ezen

délutáni előadás mérsékelt helyárak mellett kerül színre.

(*) Alkalmi ajándékok legjobb beszerzési forrása a Szépművészeti Szalon

(Ortutay-palota.) Régiségek, szőnyegek, képek, szobrok, modern és antik műtárgyak vétele, eladása, cseréltése és bizonyítványi árusítása.

A nemzeti kisebbségek védelme a francia kamarában.

PÁRIS. A trianoni békeszerződés ratifikálásáról szóló törvényjavaslat letárgyalása után Marco Sagnier jelentést fog előterjeszteni a francia kamarában a nemzeti kisebbségek védelméről. Sagnier egy Párisban tartózkodó magyar újságíró előtt kijelentette, hogy a nemzeti kisebbségek védelme kérdésében az antanthatalmak ragaszkodnak a békeszerződés végrehajtásához. A békeszerződés ratifikálásával egyidejűleg

a kisebbségek védelmét is kielégítő módon biztosítani fogják.

PÁRIS. A francia kamarában a magyar békeszerződés ratifikálásáról nagy vita készül. Eddig öt képviselő jelentkezett szólásra, a kik ki fognak térni az osztrák helyzetre is. Az ausztriai csatlakozási mozgalommal kapcsolatosan a francia lapok ez alkalommal rokonszenvesen írnak Magyarországról.

Aradiak milliós vesztesége. Az olcsóság hullám katasztrófális következményei.

Napok óta arról beszélnek Arad kereskedői köreiből, hogy a világpiacon bekövetkezett olcsóság folyamat több aradi tekintélyes kereskedőt és vállalkozót horribilis anyagi veszteséggel sújtott. A fama különböző nevekről sutog, amit természetesen nem lehet kész pénznek elfogadni, de annyi bizonyos, hogy több aradi milliós alaposan megsínylette az árak lemenő tendenciáját. Így például arról beszélnek kereskedői körökben, hogy egy vállalkozó nagymennyiségű cukrot vásárolt még abban az időben, amikor a cukor ára nem csak itt, hanem a külföldön is magas volt. Az üzlet finanszírozására nem volt elegendő a saját tőkéje s így igénybe kellett vennie egy másik vállalat tőkéjét is. A nagy cukorüzletet perfekturálta, az árut leszállította Aradra. Azután bekövetkezett a cukor árának zuhanása, s a vállalkozó több millió leit károsodással volt kénytelen a cukrot tovább adni. Beszélnek arról is, hogy egy társas nagy kereskedő cég beltartói Olaszországban nagymennyiségű árut szereztek be, s mire az áru megérkezett Aradra, a cikkek megolcsóbbodtak s ez a cég is tetemes vesz-

teségeket szenvedett. Legrosszabbul járt egy fiatal, törekvő aradi kereskedő, aki Bécsben és Budapesten vásárolt nagymennyiségű textilárut és ezen oly nagy veszteségeket szenvedett, hogy most szinte tanácstalanul áll, s alig tudja üzletét folytatni. Egy másik fiatal aradi kereskedő Budapesten kötött nagyszabású üzletet és több százezer koronás foglalt adott. Közben azonban arról értesült, hogy az árak rohamosan esnek, üzleteit stornirozta s így az előleg elvesztésével megszabadult a még nagyobb anyagi veszteségtől. A legnagyobb veszteséget a fama szerint egy aradi szesznagykereskedő szenvedte, aki meglehetősen magas áron vásárolta a vidéken a szeszt s minthogy az árak rohamosan estek, most hatalmas raktárát nagy veszteségek árán kénytelen eladni. A kereskedői körökben az elszenvedett egyes veszteségeket *milliókra teszik*. Annyi bizonyos, hogy a rossz spekuláció idézte elő az illetők anyagi károsodását, amit mindenki sajnálattal vesz tudomásul, mert a kárvalottak szorgalmas, törekvő és szolid kereskedők.

A Máv Romániában vásárolt fát.

Schier Simon MÁV. főfelügyelő hivatalos erdélyi útja alatt ma az aradi vasútigazgatóságnál is megfordult. Az *Aradi Közlöny* munkatársának alkalmá volt beszélgetni Schier főfelügyelővel, aki hivatalos küldetéséről a következőket mondotta:

— A legtöbb elintézni valóm tulajdonképpen Clujon (Kolozsváron) volt ahol a CFR-től a MÁV. részére nagymennyiségű épületfát kötöttem le. Az épületfa beszerzésére a szolnoki Tisza-híd és a tokaji híd felépítése végett van szüksége a MÁV. igazgatóságának. E hidak építését oly nagy apparátussal tervezik, hogy a két híd valószínűleg még ez év végén teljesen felépül. Magyarországon is nagymennyiségű épületfát vá-

sárolt már a MÁV, ez azonban nem elégséges a MÁV. céljaira és az olcsó magyarországi épületfával szemben is most erdélyi fával vagyunk kénytelenek pótolni szűk ségleteinket. A MÁV. egyébként mindenféle téren óriási építkezéseket szándékozik létesíteni a vasúti hálózat bővítése kihasználása végett. Legutóbb Budapest is hatalmas akciót indított ebben az irányban. A MÁV. igazgatósága pedig a Budapesti tartózkodó számos lakásnélküli vasúti tisztviselők elhelyezése végett a Podmaniczky utcában ötemeletes palotát építtetett. A palotát modernül és nagyszerű kényelemmel most rendezik be, s így a lakásinségben szenvedő tisztviselők sorsában nagy megkönnyebbülés lesz. A palota felépítése 30 millióba került.

Borzalmas robbanás egy szállodában.

GALAC. Vasárnap délután a Monopolszálloda földszinten levő helyiségekben, ahol a konyha van, nagy robbanás történt. A robbanást a konyhában felszerelt benzinmotor idézte elő. Hogy vigyázatlanságról, vagy szerencsétlenségről van-e szó, azt még nem döntötte el a vizsgálat. A robbanás idejében a konyha feletti levő éttermek zsufolásig teltek vendégekkel. A robbanás folytán támadt tűz és légnomás következtében a konyha személyzetéből igen sokan súlyosan megsebesültek. A konyha menyezete beomlott és a szálloda összes ablakai és ajtói bezúzódtak. Az étteremben levő közönség között nagy pánik keletkezett, azonban a vendégek között súlyosabb sebesülés nem történt. A rendőrség megindította a nyomozást, hogy a robbanás okát kiderítse. A szálló tulajdonosa azt állítja, hogy a robbanás boszu műve volt. A kórházba szállított sebesültek állapota aggasztó.

OOOOOOOOOOOO

Nagy lopás

a Marmorosch-banban Bucarestben.

Bucuresti. Frank Dávid a Hiasan Bank tisztviselője csütörtökön délelőtt negyven ezer lei felvétel céljából a Marmorosch-bank pénztárához ment. A pénztáros harmincezer leit ötszáz leies bankjegyekben és tízezer leit aprópénzben olvasott le a tisztviselőnek. A tisztviselő a harmincezer leit felöltőjébe helyezte, majd pedig a tízezer leit akarta felöltőjébe ugyanabba a zsebébe helyezni, mikor észrevette, hogy ama néhány pillanat alatt zsebéből a harmincezer lei eltűnt. Valószínűnek látszik, hogy egy mellette álló zsebtolvaj lopta ki a pénzt azse többi tolvaj lopta ki a pénzt a zsebéből olvasta. A detektívek azonnal munkába léptek, de eddig még eredménytelenül.

OOOOOOOOOOOO

Dante a hadigazdagokról

BUDAPEST. A Magyar Tudományos Akadémia a napokban Dante-művét rendezett, amelyen Körösi Sándor ismerette a költő Pokol című munkáját. Az érdekes előadásból közöljük az alábbi érdekes részt: A Pokol hetedik köre harmadik gyűrűjében az istenkáromlók, a sodomisták és az uszorások bűnhődnek. Örökös tüzeső alatt gubbasztanak, vagy rohannak itt a kárhozóknak. Csupa seb a testük és sehol semmi védelmet nyújtana. Három régi hirtelen vitéz megállítja Dantet és kezükkel folyton hárlgatva macukról a rájuk hulló zsarátkot, alázattal kéri, mondaná meg, a régi vitézség és udvariasság meg van-e még szülővárosukban mert valaki az ujjában érkeztetek közül azt állítja, hogy a régi hősiességnek má nyoma sincs Firenzében. Dante arca elborul és szomorúan felel, hogy a városok jövevény lepte el. A környék lakói a folytonos háborusok következtében nagyon meggazdagodtak. Ezek a hirtelen gazdagok családosok mind a városba toiakodnak és itt dolyfőség és méltatlanság kap lábra. A régi firenzei neveltséget duhaj hanyavettség váltotta fel úgy, hogy a városnak immár siralmas a képe. Megjegyzendő, Dante ezeket a sorokat 1300-ban, tehát jó félszáz esztendővel ezelőtt írta.

A legnagyobb politikai kalandor.

(Trebtsch Lincolnt letartóztatták Bécsben.)

BÉCS. Érdekes vendége van a bécsi Landesgericht íőgházának. A csehszlovák hatóságok megkeresésére letartóztatták Trebitsch-Lincoln Ignácot, aki kalandjai révén európai hírhedségre tett szert. Nem kisebb ember, mint Anglia lorki külügyminisztere, Balfour lord állapította meg róla az angol parlamentben, hogy Európa legnagyobb politikai kalandora. Trebitsch-Lincoln teljesen rászolgált erre a kitüntető címre. Rendkívül változatos múlt áll mögötte. Pakson született, az elemi iskola elvégzése után pékinas lett, ekkor felkerekedett és bebarangolta a világot. Háromszor változtat nevet és vallást. Hittérítőnek csap fel Amerikában és a jámbor, megtérő indiánok arany fülönfüggőit viszi el emlékébe. Németországban teológiai tanulmányokat végez és házasságszándéklással foglalkozik, majd mint anglikán prédikátor Kanadában kiköt, ahonnan Angliába vándorol. A kenti grótságban telepedett le, bridget partnere lesz az angol kastélyok urainak, akik annyira megkedvelik, hogy pénzt adnak össze és megválasztatják képviselőnek a darlington kerületben. Trebitsch Ignác 1910-ben az angol parlament tagja. Szoros barátságot tart fenn egy Rowcontree nevű dúsgazdag edinburghi csokoládé gyárossal, aki szívesen foglalkozik irodalommal és szociális kérdésekkel s világméretű utjára magával viszi Trebitsch Lincolnt is. Ez utja után hatalmas éles elmével megírt munkát ad ki az utjáról és az angol munkásgyerekekben végzett tanulmányáról. A „Szegénység okai” címen. Politikai összehoztatási utján sikerült bejutnia a tengerészeti miniszteriumba tengerésznek. De csakhamar suttogni kezdtek. Gyamiba vették, hogy a németek részére kömkedik s közvetlen letartóztatása előtt Amerikába szökött, ahol a Hearst féle sajtótröszt ügörgő lapjaiban óriási feltűnést és botrányt kelző sajtóhadjáratot intézett Anglia, külpolitikájára és az angol érdeke ellen. Azzal vádolták, hogy ezt Németország megbízásából tette, mire szívós erős diplomáciai eljárás indult meg s Angliának váltó és közokirat hamisítás címén Lincolnt kiadták. Londonban börtönbe került, ahonnan megszökött Németországba, ahol lehetetlen foglalkozásokkal tartotta magát felszenn, míg a híres Kapp-Erhardt Bauer-féle puccs idején a német ellenforradalom sajtófőnöke lett.

Ebben a minőségben járt Doornban, Vilmos excsászárnál és a német trónörökösénél is, akiket arra akart rábírní, hogy vegyenek részt egy Hohenzollern-uralom alatt levő szocialista állam létesítésében. Berlinből Prágába utazott, ahol dr. Benes külügyminisztertől audienciát kapott, amelyen megvételre ajánlotta fel exponált német pártvezéreknek állítólag igen érdekes, kompromittáló okmányait, amellyel bizonyítani óhajotta, hogy a csehszlovákiai német pártvezérek óriási tervet eszeltek ki egy világorradalom megszervezéséről. Dr. Benes az ismert politikai kalandor ajánlatát ke-

reken visszautasította, néhány perc után az audienciát be is fejezte, sőt azután diplomáciai utas azonnal intézkedett, hogy a szélmóroszt tartóztassák le. Lakásán házkutatást tartottak, de ő maga Bécsbe szökött. Ott fogták le s mivel

aktái iőrésze hamisított, okmányok és csalás címen indult eljárás ellene. Ez a vád nem súlyos. Trebitsch már ki is jelentette, hogy Amerikába megy, ahol szenzációs cikkben fogja leleplezni az európai diplomácia cselszövényeit.

Alomkór Ménesen és Radnán

A vármegyei orvosi hivatalhoz ma több távirat érkezett, amelyek a megye egyes területein fellépő új járványról számolnak be. A táviratok arról értesítettek a megyei orvos hívatalt, hogy Ménes és Radna községekben álmokóros megbetegedések történtek. Dr. Bradean Atanáz megyei főorvos a betegségről a következő információkat adta:

— A betegség fizikai lefolyása és tényleges kezelése még ezeitől ismeretlen. A betegségnek csupán a külső szimptomái ismeretesek. Az álmokóros megbetegedettek napokon keresztül, néha két-három hétig is, önkívületi állapotban vannak és csak kis időre lehet őket eszméltre téríteni a legminimálisabb táplálékadás végett. A gyógyítási metódus pedig jelenleg külső kezelésekre szorítkozik; lehetőség szerint az idegek megerősítése a főcél. Az álmokóros megbetegedések általában csak

szórványosan fordulnak elő mindenütt, a ragályos betegségeknek is feltűnő kevés halálozást mutatva fel. A betegség érintkezés útján terjed, de a beteg a levegőt is megfertözi és ezért a megyei betegeket teljesen izoláltuk. A körorvosok közlése szerint a ménesi és a radnai megbetegedések nem súlyosak és így azt tartottam most a legfontosabbnak, hogy a betegség terjedését megakadályozzuk.

A megyebeli egészségügyi állapotokról kijelentette a főorvos, hogy a közegészségügyi viszonyok kielégítőek. A flekkifusz például az erélyes intézkedések következtében teljesen megszűnt. Minden héten átvizsgálattja az összes közsegeket és a cigányfőfőlyokat is, hogy az egyik vagy a másik újabb megbetegedés. A forgalmat mindenütt szabaddá tették. A kanyaró- és skarlátjárvány teljesen megszűnt a megyében.

Hazátlanok. Vaggonlakók az aradi pályaudvaron.

Legutóbb Budapesten kapott meg ez a szomorú kép. Mikor a vonat álmosan bedöcögött a keleti pályaudvarra, büszkén, részvétlenül futott el a sáros piszkos vagonok mellett, amelyek lakásul szolgálnak a repatriáltak számára. A nyomor leirhatatlan volt közöttük. Ma délelőtt künn jártam az aradi pályaudvaron és majdnem ugyanazt a képet láttam. Ugyanazok a sápadt arcok, ráncos öregemberek, arcukra beidegződve a nyomoruságos jelen és a holnaptól való könyörtelen félelem.

Hátul a pályaudvar végén, a raktáraknál állnak a repatriáltak vagonjai. Négy hosszú sor vasúti kocsi. Mint valami cigánytábor. Négy hosszú vagonutca. Apró, mezítelbas gyerekek gondtalanul futkosnak ide-oda. Nem tudják elképzelni, hogy szüleik miért oly szomorúak. Öreg láncravert falusi kutyák vannak házaik előtt. Mikor a repatriáltak meglátnak ceruzával és papirossal a kezemben, többen körém sereglenek és alig győzők válaszolni a sok kérdésre:

— Vajjon mikor indulunk már? Amint megyek a hosszú soron, találomra megszólítok néhány embert.

Benéznek az egyik vagonba. Sztubnyai Mihály szemlaki erdősz utazik benne. Elmeséli, hogy Pilismarótra utazik, ahol főerdészi állást kapott. Olyan megkapó egy ilyen vasúti kocsi annyi emberre berendezve. Ágyak, divány, asztal. A csirkéknek elkülönített helyük van. Sőt még egy méhcsaládot is magukkal visznek Sztubnyaiék. A méhek döngicsélnék és a pályaudvar környékének virá-

gairól gyűjtik a mézet. Hét gyermek van Sztubnyai Mihálynak.

Amerre megyek, mindenütt ebédet főznek. Legtöbben szabad tűzhelyen künn a kocsik előtt. Krumpelit aprítanak és rothadt talpiakkal próbálnak tüzet szítani. Egy szakadozott ruhájú öregembert szólított meg. Székely Mihály dévai törvénszéki irodafőtiszt. A feleségével együtt nagyon sokat nélkülöztek az utóbbi időben. Nem tett eszküt és kétségbeesve néznek a jövőbe, hogy mi lesz velük Pesten, ha már itt elfogy a kis pénzcsékéjük. Amint tovább megyek, a második kocsisorban ezt látom kiírva egy kis bádorgatólára: *Sárkány Balázs, vezetőjárásbíró.* Azután alája krétával van odamázolva, hogy Vajdahunyad. Bekopogtatok a kocsiába. A feleségével és gyermekeivel együtt repatriálta magát Sárkány bíró. Már több mint egy hete itt vannak az aradi pályaudvaron. Sárkányné erőszakkal leültet. Leültem és beszélgettünk, mintha csak valami kényelmes lakás szalonjában társalogtunk volna. A repatriáltak között van *Szentiványi Gábor* volt dévai kormánybiztos és *Bulyovszky* ezredes, *Horthy* Miklós sógora is. Megyek hazafelé. A nap heve szinte elviselhetetlen az átmelegedett vasúti kocsik között. A vagonlakók alig akarnak elengedni. Mikor vilámgyorsan végigfut közöttük a hír, hogy újságíró vagyok, szinte megostromolnak a kérdésekkel:

— Mit táviratoznak Pestről? Miért nem akarnak bennünket beengedni? Igaz, hogy az esküt tett tisztviselőket nem engedik be Magyarországra.

Alig győzők választ adni min-

deure. Amint megyek kifelé az állomásról, az egyik vagonból muzsikaszó hallatszik. Egy szőkefürtű fiatal leány, hagedül és két másik tizenöt-tizenhat év körüli bakfis a zene ütemeire vigar, gondtalanul a legforróbb nap kacagásában fox-trottot táncol.

(S. E.)

Sport.

Az ATE országos atletikai versenye.

Szép és izgalmas versenyszámok látványában volt részese vasárnap délután az ATE sporttelepén megjelent nagyszámú közönségnek. Eredmények: 100 méteres síkfutás. 1. Erdei (AAC) 12 másodperc. 2. Steiner (ATE). 200 méteres síkfutás. 1. Steinfeld (ATE) 24 négyötöd másodperc. 2. Razvan (U); 3. Steiner (ATE) 4 méterrel első, 8 méterrel harmadik. 400 méteres síkfutás. 1. Steinfeld (ATE) 58 egyötöd másodperc. 2. Engel (AAC) 3. Gebauer (AAC). 800 méteres síkfutás. 1. Vidák (ATE) 2 perc 19 egyötöd másodperc. 2. Fölker (Törekvés). 3. Beke (KKASE). 1500 méteres síkfutás. 1. Schwellengraber (AAC) 4 perc 48 egyötöd másodperc. 2. Grishaber (ATE). 3. Beke (KKASE) 5000 méteres síkfutás 1. Schwartz (ATE) 18 perc 24 másodperc. 2. Halasi (Törekvés). 3. Szántó (ATE). 4×100 méteres footballista-staféta. Első az AAC csapata (Hadi, Halmos, Répáss, Erdei) 52 egyötöd másodperc. Második az ATE csapata. Harmadik a Törekvés csapata. Olimpiai stafétafutás (800, 400, 200, 200 méter). Első az AAC csapata 4 perc 7 háromötöd másodperc. Második az ATE csapata. Harmadik a Törekvés csapata. Távugrás. 1. Popp (U) 564 centiméter. 2. Steiner (ATE) 563 centiméter. 3. Szalay (ATE) 557 centiméter. Magasugrás. 1. Pál (AAC) 159 centiméter. 2. Glück (ATE) 152 centiméter. 3. Wolf (ATE). Súlydobás. 1. Popp (U) 10'94 méter. 2. Wolf (ATE) 10'74 méter. 3. Dr. Corcan (U) 10'30 méter. Diszkoszvetés. 1. Popp (U) 39'18 méter. 2. Dr. Corcan (U) 34'65 méter. 3. Spolarits (AAC) 33'90 méter. Gerelyvetés. 1. Halmay (ATE). 2. Dr. Corcan (U). 3. Vass (VSC). Kalapácdobás. 1. Bodea (U) 32'12 méter (romániai rekord). 2. Weinberger (ATE) 29'30 méter. 3. Sztankóczy (AAC) 28'81 méter.

— A legközelebbi Olympiád. Páris. A legközelebbi Olympiád atletikai világversenye Párisban lesz.

— Budapesti sportmérkőzések. Budapest. A Hungaria-úti sportpályán a magyar válogatott football-csapat 3:0 (2:0) arányban legyőzte a németországi reprezentatív együttest.

— Az osztrák Derby győztese. Bécs. Az osztrák Derbyt Boros Gyula istállójának legjobb paripája, Balbinus nyerte meg, amely a budapesti Király-díjat is megnyerte. A budapesti paripát Bécsben Nagy Géza lovagolta.

HIREK.

Ország kánikula Magyarországon.

Nemcsak nálunk tűrhetetlen a meleg, hanem Magyarországon is. Egy budapesti távirat azt jelenti, hogy a magyar fővárosban és a vidéken 50 fok Celsiushoz közel járó kánikula van. A hőség erősen érleli a gabonát, de fonyasztja a kukoricát és a burgonyát. Azt remélik, hogy már június közepén aratni fognak, ha az időjárás állandósul. Az őszi vetések különösen a buza a meleg időjárást elég jól tűrték. A tavaszi kalászos vetemények nem fejlődtek ugyan eléggé, de mégis kielégítő termést teremnek. A kapásfélék és a kerti vetemények is jól fejlődtek.

SALZBURG CSATLAKOZÁSA. Bécs. A salzburgi népszavazás eredményeként, amely szerint Salzburg Németországhoz csatlakozik, legközelebb küldöttség megy a bajorországi Freilassingba. A salzburgiak kiadták a jelentést, hogy a küldöttség tagjai utazni nélkül menjenek át Bajorországba, s ezzel is mentsék dokumentálják azt, hogy Németország és Salzburg között a határvonal megszűnik, mert Salzburg immár a német birodalomhoz tartozik.

Végre eső. Ma érkezett haza Bucarestből egy aradi kereskedő, aki elmondta, hogy a Regában és Erdély keleti és déli részében őriás esőzések és viharok voltak. A kereskedő információit az is megerősíti, hogy a tegnapi napra a Maros 15 centimétert áradt. Ma délután öt óra 30 perctől Aradon a hatalmas szelvények kerekedett és csak hamar nagy szemelben megeredt a régen várt eső, amely köllemegen lehűtötte a szinte elviselhetetlen tükadit levelet.

Árusítás a városküzán. A gazdasági tanács ma délután négy órakor ülést tartott. Zuhor Andor gazdasági tanácsnok felkérte a tanácsot, hogy a városi árusító bódét rendbehozza. Addig a városküzán lépcsőházában árusítják a városi kertészet termékeit. A tárgyalás további folyamán egy határozat, hogy a lértát leszállítása iránt javaslatot tesz a tanácsnak.

ELFOGTÁK A BECSÚJÁRÓT. Bécs. A rendőri nyomozás megállapította, hogy a bécsújaró országon elkövetett merénylet tettese Hlobin János 26 éves munkás, aki valószínűleg rábőgnyílhasárat szándékból feszítette ki a értékét. A rendőrség a merénylet letartóztatta.

Régi eső. Az aradi vasútvezetőkörhöz ma megérkezett a vasúti munkáldőre vonatkozó központi rendelkezés. Eszerint a holnapi naptól kezdve a vasúti vezetőkörhöz reggel 7 órától déli 1-ig tartanak hivatalos órák. Meghívások rendezésére csak hétfőn, szerdán és szombaton déli fél 11-től 12-ig állnak a hivatalok.

Állami hírlap a Marosban. Kétszemes meglepetésben volt részük azoknak, akik a napokban a timisoarai (temesvári) hid közelében a Marosparton sétáltak. A Marosnak ez az része az északnyugatra hullója emelkedik a vízről, kétszemes búzával árasztva a környéket. Az állami hírlap már négy nap óta fekszenek ezen a helyen anélkül, hogy bárki is gondoskodott volna ellá-

volításukról, pedig azok a lejjebb strandoló közönség egészségét is veszélyeztetik. Felhívjuk a hatóság figyelmét a bejegyzést terjesztő állami hullákról.

Vadászjegyek. Az I. vadászdivízió ma több vadászjegyet küldött a megyei prefektúrára azzal a kérelemmel, hogy a vadászjegyeket a prefektúra a prefektus által aláírva kézbesítse az illetőknek. A vadászjegytulajdonosok nevei között szerepel Gul Tódor kisjenői bankigazgató, Ardelean Corneli kisjenői szenátor és dr. Popovici György volt maki főispán is.

Magyarország svájci vendégei. Budapest. A Magyarországon tartózkodó svájci újságírók tiszteletére gróf Bánffy Miklós külügyminiszter tegnap estélyt adott. Gróf Bánffy üdvözlötte a vendégeket és megemlítette azokat a fájdalmakat, amelyeket a trianoni béke okozott Magyarországnak és végül figyelmükbe ajánlotta a kisebbségek védelmének kérdését. A svájci szónokok hangoztatták, hogy tisztában vannak azzal, hogy Magyarország a civilizáció és kultúra védelmében milyen érdemeket szerzett.

Gyűlölet a szerelem. Parasztlányból primadonna. A romlott nőkről, A spiritiszták áldozatai, Mibe kerül a nyaralás? Az érettségi ellen, A tisztasági razzia, Szörnyű betegség, Dal a hullámról, Képleten természetrajz, Szenzációs hírek, Tréfás apróhirdetések, stb. című érdekes cikket közöl a népszerű „Aradi Fáklya” legújabb száma.

A luxusadó ellen. Az aradi Kereskedők Köre és az aradi gyógyszerész-kamara kérvényt nyújtottak be a városi tanácshoz, amelyben a luxusadók hatályon kívül helyezését kérik. Kérésüket azzal indokolják, hogy a drogusita és a gyógyszerészeti cikkek nagyobb része nem fényvüvészi cikk. Ezt már a kormány is belátta és intézkedésére Clujon (Kolozsváron) a luxusadót hatályon kívül is helyezte. Andrénfi Kálmán-pezsőgyár ugyanosak kérelemmel fordult a tanácshoz, amelyben kérte, hogy a városból tengelyen kiszállított pezsőgyárt ne szedjen luxusadót. A tanács holnapi ülésén fog dönteni a kérvények fölött.

Rehabilitált hivatalnok. Leőkecs Béla, a Gazdák Biztosító Szövetkezetének titkára feljelentette Szilvássy Valériát, volt tisztviselőt, hogy két ízben nagyobb összegű pénzt erejéig megakartá zsarolni. Sommer Nándor vizsgálóbíró a kihallgatások során nem találta bűnösnek Szilvássy Valériát. A vád tanács ma tartott ülésén végképen elítélte a zsarolás vádját a hivatalnokpó ellen s így az eljárást beszüntette.

Aszkózás a repatriáltaknak. Az Aradi Közlöny az elmúlt napokban felhívást intézett Arad város humánosan gondolkodó közönségéhez és felkérte, hogy adakozzék a vagonlakó repatriáltak számára. Már eddig is szép eredménye volt a gyűjtési akciónak. De még további adakozásra van szükség, hogy az ittkezdő repatriáltak helyzete elviselhető legyen. Cserey Sándor csikszeredei volt állomástónk a repatriáltak nevében a következők eddig eljuttatott adományokat ayagátja: Pálffy Kálmán 20 lei, Kusztál József 20 lei, Öv. Buday Nándorné 30 lei, V. V. 20 lei, Aradi vasutasok 1175 lei, N. A. 30 lei, dr. Pozsgay Istvánné 3 kiló kenyér, 3 kiló szalonna és 3 liter tej, Lengyel-Magyar 15 kiló liszt, 6 kiló bab, 1 kiló zsír, 2 darab szappan, Farkas Péterné 4 kiló liszt, dr. Szűcs Ignác 4 kiló kenyér, mástól kiló szalonna és hat kiló sonka, Darvas György 5 kiló kenyér, 10 kiló szalonna,

az Osztrák-Magyar Bank tisztviselői 20 kiló kenyér, 3 kiló szalonna és mástól kiló kolbász. Nővédelmi Liga mástól kiló szalonna, 25 kiló bab, 25 kiló borsó. Az eddigi gyűjtés összesen 1295 lei készpénz, 33 kilogramm kenyér, 9 60 fél kiló szalonna, három liter tej, 19 kiló liszt, 31 kiló bab, 1 kiló zsír, 2 darab szappan, 6 kiló sonka, mástól kiló kolbász és 25 kiló borsó.

A Dacia kávéház naponta frissen készült kávézó foglalkoztatottságával városunk nagy közkeveltségnek örvendenek.

A városi tisztviselők fizetése. A városi tanács legutóbbi ülésén elhatározta, hogy a tisztviselők illetményeit július 1-től a belügyi államtitkárság által megállapított táblázat szerint fizeti. Egyben felhívja a tanács a hivatalok vezetőit, hogy a költségvetést lehetőleg mellőzzék és csak a legsürgősebb esetekben hívják be a tisztviselőket különóra. A különórás legmagasabb óráját 12 órában határozza meg a városi tanács.

LEGUJABB.

KÁROLY EXKIRÁLY ÉS SPANYOLORSZÁG. MADRID. Az Epoca című lap jelenti: A spanyol kormány mit sem tud arról a tervről, hogy Károly exkirály Spanyolországban szándékozik letelepedni. Hir szerint a spanyol kormány beleegyezését adta, hogy Károly exkirály családjával állandó tartózkodásra Spanyolországba jöhessen és ott letelepedjék. Az exkirály családjával augusztus végén érkezik Spanyolországba.

A TISZA-PER. BUDAPEST. A Tisza-per mai tárgyalásán felolvasták a Belgrádban tartózkodó Finkestein Sándor vasesstergályos tanuvallomását, amelyben a vasesstergályosoknak Pogány József eileni állásfoglalásáról szól. Pogány állítólag ezt mondta volna: Nekem elég volt a szervezett munkásokból. Akkor jó voltam nekik, amikor Tiszát meggyújtottam.

MEGHALT AZ ASPIRIN FELTALÁLÓJA. BERLIN. Knor a Jenai egyetem tanára, aki feltalálta az aszpirint, meghalt.

HALÁLRAÍTÉLT KÉM. BUDAPEST. Szlavko Milán nagybecskereki kereskedősegédet a budapesti katonai törvényszék kémkedés miatt kötél általi halálra ítélte.

ELKOBOZZÁK KÁROLYIÉK HITBIZOMÁNYÁT. BUDAPEST. A magyar kincstár a hazaárulási törvény alapján elkohezási pórt indított gróf Károlyi Mihály és örökösök ellen a hitbizományokért. A budapesti törvényszék ebben a perben szertartásban tartja meg a tárgyalást.

MEGMARAD KÉT PÜSPÖKSÉG. RÓMA. A pápa elrendelte, hogy az oradea-marei (naevvárad) és satumarei (szatmári) római katolikus püspökségeket ne töröljék el.

PARAASZTFORRADALOM OROSZORSZÁGBAN. MOSZKVA. A Wolja Rassij szerint Középoroszországban nagy parasztlázadás tört ki. A felkelők a vasutakat és élelmiszerraktárakat elpusztították.

TAKE IONESCU BELGRÁDBAN. BELGRÁD. Take Ionescu román külügyminiszter Belgrádba érkezett. Tiszteletére Pasicz miniszterelnök vacsorát adott.

FIUME — KÖZÖS KIKÖTŐ. BÉCS, Olaszország és Jugoszlá-

via között a fiumei Baross kikötőre nézve egyezség jött létre. Az egyezség szerint Fiume közös kikötő lesz.

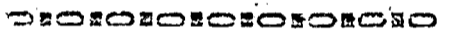
AZ ORVOS FELELŐSSÉGE.

TIMISOARA (Temesvár.) Az itteni törvényszék előtt 1916. évi őszén Reitzer József dr. orvos ült a vádlottak padján s a véd elene az volt, hogy Szigethy Károly vasuti hivatalnok nejjén olyan szerencsétlenül végzett magzatelhajtási műtétet, hogy méhperforáció állott be, aminek következtében a szerencsétlen fiatal asszony meghalt. Három napl tárgyalás után, amelyen a tanúk és orvoskérdők terhelőben vallottak Reitzer dr. ellen, a törvényszék a vádlottat egy esztendő fogházra ítélte. A panaszos Szigethy Károlyt azzal a követelésével, hogy térítse meg neki a gyógykezelési és temetési költségeket, valamint állapítsanak meg az orvos terhére Szigethyné kiskoru leánygyermeké részére nevelési járulékot, a polgári per utjára utasították. Az orvos felebezett és a törvényszék felmentette. A per azután a budapesti Kuria elé került, amely a felmentő táblai ítélettel szemben elfogadta a törvényszék álláspontját és Reitzer József dr. egy évi fogházra ítélte. Reitzer dr. az egy évet azonban nem ülte le, mert annak idején haladékot kért, közben bekövetkezett a román impérium. Az ítéletnek jogerőre emelkedése után Szigethy Károly polgári per indított Reitzer József dr. orvos ellen. A törvényszék Reitzer dr. az összes támasztott követelések megfizetésére kötelezte. Reitzer felebezett és az ítélet tábla, amely annak idején az orvost a bűnperben felmentette, ismét felmentő ítéletet hozott. Azonban a felmentés csak részleges volt, mert a tábla a gyógykezelési és temetési költségeket megítélte, csak a neveltetési járulékot nem. A panaszos ebbe nem nyugodott bele és a legfelsőbb bírósághoz felebezett. Az iratok azonban már nem Budapestre hanem Bucarestbe kerültek. A hol a legfelsőbb semmitőssék bírálta el az ügyet. A legfelsőbb nélet most érkezett meg és az teljes mértékben marasztaló Reitzer József drra nézve. Az ítélet jogászai szempontból is érdekes, mert most történik meg először, hogy a bíróság az orvos felelősségét hátramaradt családtaggal szemben megállapítja, amint ez most a nevelési járulék megítélésével történt. A legfelsőbb semmitőssék kimondja, hogy Reitzer József dr. orvos köteles Szigethy Károly vasuti tisztviselőnek az általa végzett operáció következtében meghalt felesége gyógykezelési és temetési költségeire négyezer leit fizetni, azonkívül pedig kötelezi, hogy 1916. márciusáig visszamenőleg a kiskoru árva neveltetési költségeit annak tizennyolcadik éveig havil harminc leittel hozzájáruljon.

Feljelentés

az Ipartestület ellen.

Hönig Ottó harangöntő, a mun kásbiztosító pénztár alelnöke, terjedelmes vádiratot küldött a város tanácsához az Ipartestület vezetősége ellen. Szerinte az Ipartestület vezetőségének megválasztása annak idején törvénytelenül folyt le. Állítólag életveszélyes fenyegetéssel kényszerítették a törvényes előjáráságot, hogy alapszabály ellenére hívjon össze közgyűlést, amelyen az alapszabályban kimondott 15 előjárásági tag helyett negyvenötöt választottak meg. Szintén az alapszabály ellenére a jegyző és tükér fizetését felmenték, hogy ezzel őket a maguk részére nyerjék meg és törvénytelenül jártak el akkor is, amikor a tagdíjakat többször felmenték. A szegődítési és szabaddítási díjakat is felmentte a vezetőség, holott miniszteri rendelet szerint szabadításért és szegődítésért semmiféle díj nem szedhető. Az 1921. évi költségeljárászatlan az Ipartestület tízezer lei szegődítési díjat és tízezer lei szabadítási díjat jelölt meg, amelyeket a nyomtatványok fedezésére fogtak fordítani, holott ezzel szemből 1921-ben 4447 leit adtak ki összesen nyomtatványokért. Hosszasabban foglalkozik Hönig Ottó az Ipartestület vezetőségének állítólagos hibáival és kéri a tanácsot, hogy az Ipartestületben a törvényes rendet mielőbb állítsa helyre.

Közgazdaság.

A valutapiac.

Páris, sziklavírat június 4. Leu 19 és félszázad, dollár 12.01, márka 19.1. Bucarest, június 4. Dollár 58, magyar korona 0.26, osztrák korona 0.1035. Arad, június 6. Dollár 58-58 és fél, márka 1.02, magyar korona 0.26, osztrák korona 0.10.

Budapest, június 6. A mai főzsde teljesen üzletlenül indult s csak leuban és szokásban volt némi kereslet. Napoleon d'Or 790, angol font 910, dollár 235, francia frank 1975, márka 375, lira 1250, osztrák korona 39.5, rubel 67, leu 395, sokol 350, dinár 69, lengyel márka 24.

Zürich, június 6. Budapest 240, Berlin 597 és fél, Newyork 576, Milánó 2960, Zágráb 430, Prága 832 és fél, Bécs 132 és fél, osztrák lebeljegyzett korona 99, Bucaresti 950, Varsó 55.

= Visszakövetési legeltetési díjak. A városi tanács még a múlt hónapban tartott ülésén elhatározta, hogy a juhlegeltetési díjat fejenként 20 leiről 10 leire szállítja le. Az aradi juhartó gazdák ma felkeresték dr. Angel István polgármestert és elmondották, hogy ők a régebbi 20 leies illetéket fizették már ki, így azt kéri, hogy a tanács határozata értelmében, mivel 10 lei a legeltetési díj, a különbözetet a város utálja nekik vissza. A polgármester kijelentette, hogy kérésüket teljesíti a tanács, azonban egy kérvényt kell benyújtaniok.

= Olcsóbb a fa szállítása. A vasut-igazgatósághoz rendelt érkezett, amely szerint a jövőben a hatóságok és az élmezési hivatalok részére történő fa-szállításoknál a vasut nem szedi az eddigi százszázalékos pótdíjat. A rendelet

szerint az ilyenmő szállítványoknál ezenal csupán a minden szállítványra megállapított huszonnév százalékos pótdíjat kell felszámítani.

= Előadás a Kamarában. Vasárnap, június 6-án délelőtti 11 órakor az Aradi Kereskedelmi és Iparkamara nagytérben Balázs Gyula, a cíuli (kőozsvári) Kereskedelmi és Iparkamara főtitkára előadást tart az árumintavásárok kérdéséről. Az előadásra a Kamara az érdeklődő kereskedőket és iparosokat meghívja.

= A gabona a szabad forgalomban. A minisztertanács legutóbbi ülésén igen fontos határozatot hozott, amely szerint engedélyezi a gabonaneműk szabad kereskedelmét. Antal János, a várasi közelművelési vállalat igazgatója kijelentette munkatársainknak, hogy a minisztertanács határozatáról a várost hivatalosan még nem értesítették, azonban a gabonaneműk szabad kereskedelmének engedélyezéséről már biztos tudomásunk van.

A legnagyobb bírói hatalom.

(Magyarországon megalakult a földbirtokrendező bíróság.)

BUDAPEST. Vasárnap alakult meg Budapesten az országos földbirtokrendező bíróság, amelynek elnöke Tóth János volt belügyminiszter. Tóth János megnyitó beszédében a magasabb állami érdekről beszélt, amely a törpe birtokok szaporítását szükségessé teszi. Beszélt ezután a kis- és középbirtokok erősítéséről, amit nem csak szociális, gazdasági és politikai érdek, hanem történelmi tradíció is parancsol. Méltatta a nagy birtok rendkívüli gazdasági jelentőségét és azt fejtette, milyen sok érdekellentétet kell kiegyenlíteni akkor, amikor a magántulajdonba és szabadforgalomba mélyen belevágó állami jogot gyakorolja a bíróság. A hadi és konjunktúrális birtokok, az üzleti nyereségből szerzett és üzleti nyereség célját szolgáló birtokok az elővásárlás jogán megszerzendők. A vagyonváltság folytán az állam tulajdonába kerülő földek előreláthatóan hosszabb ideig elegendők lesznek arra, hogy a földet igénylőket kielégítsék, jobban mondva a birtokmegosztást részben megteremtse, úgy, hogy ezen felül csak kivételes esetekben kell a megváltás útjára térni. Nagyatádi-Szabó István földművelésügyi miniszter azt hangsúlyozta, hogy a földbirtokrendező bíróságnak olyan hatalom van a kezében, amilyent bíróság még nem gyakorolt. Hosszasan foglalkozott a földbirtokreform szükségességével és végül a bíróságnak köszönetet mondott, amely életének nagy álmát valóra váltja.

= Koritnica eipusztult. Prága. A Csehszlovákiában levő Koritnica fürdőt a tűz eipusztította. A fürdőépületek teljesen elhamvadtak. A kár öt millió szokol, ami a cseh államkincstárát terheli, mert a cseh kormány a fürdőt államosította.

Gyilkos diák.

(Mi történt a kisiratosi határon?)

Zongor György erdélyi diák a feletti bánatában, hogy a vizsgáján megbukott elhatározta, hogy megszökök szülőföldjére és elmegy Magyarországra. Utlevele nem volt. A kisiratosi határon egy Tapasztó nevű fuvaroshoz fordult, aki jó pénzért bárkit átkalanzolt a mezőkön keresztül Magyarországra. Zongornál nem volt pénz és Tapasztó kijelentette, hogy csak úgy hajlandó ingyen átvinni, ha előbb Zongor megöli az ő haragosát, Kristóf Péter községi rendőrt. Zongor hosszas gondolkodás után beleegyezett. Megölte Kristótot és revolverével fejbeütötte. Mindkettőjüket azonnal elfogták. Tapasztóra sikerült rábizonyítani, hogy ő volt a felbujtó. Rövidesen tárgyalás alá kerül az ügy az aradi királyi törvényszéken. Az ítélet előreláthatólag nagyon súlyos lesz, mert a törvények értelmében a gyilkosságra való felbujtást köztételtől halállal büntetik.

Lovász Márton - hazája ellen

A volt Károlyi-kormány belügyminisztere Lovász Márton, aki most az emigráció „keserű” kenyérét eszi Bécsben, időközben mindig ki-kiroccan egy kis politikai agitációs utra, amelynek még az is éltja, hogy a szerkesztésében megjelenő Jövő című emigrációs lapnak anyagi hasznát is szerezzon. Lovász Márton most cikket írt a Neues Wiener Journal részére és e cikkében azt követeli, hogy Nyugatmagyarországot Ausztriának adták oda. Azt is hangoztatta egyébként, hogy veszedelmes dolog volna, ha a magyar kormány ellenállást kísérelne meg, ami kitűnik abból is, hogy a cseh-jugoszláv korridor eszméje újból felvetődött. Végül ellenzi Pécsnek és Baranyának kiürítését, mert a mai magyar kormányzatnál szívesebben látja a teljes jugoszláv annexiót, vagy az átmeneti ún. kormányzatot délszláv védnökség alatt.

Fizetésképtelen bécsi bankok.

BÉCS. Kelemenien szölköz kezdnek fujdogálni a bécsi főzsdén, amely már helek óta letargikus állapotban van. Az utóbbi időben gombamódra elszaporodott magán-bankházak túlhajtott spekulációval olyan nagyméretű angazsmánokba bocsátkoztak, hogy egyikük-másikuk kötelezettségének pontosan megfelelni nem tudott, ami sok zavart és izgatást keltett a bécsi valuta- és értékpiacon. Elcinto csak suttogva, most már azonban egész nyíltan tárgyalják a főzsdén a „dollárreich” néven ismeretes Reich Fülöp magánbankár esetét, aki mintegy két héttel ezelőtt került fizetési nehézségekbe. Az egyezkedési tárgyalások elég kedvezően indultak, mert a Reich-cég mindjárt az első megbeszéléseknél ötvenöt százalékat ajánlott föl. A bécsi nagybankok is segítségére siettek Reich hitelezőinek és azt a három milliónyi tartalékot, amelyet értékpapírok kényszereladásából a fizetésképtelenné vált cégek felszámolására tartogáltak, Reich hitelezőinek kielégítésére rendelkezésre bocsátották.

Egy másik nagyobbzásába fizetésképtelenségi eset is zavarja a kedélyeket. A Neumann Ignác és Társa cég a Morgen jelentése szerint mintegy negyvenöt millió koronával van passzívában.

Ez a bank is deviza-üzletei követeléseiben jutott bajba. Az egyeztető tárgyalások itt is megkezdődtek. Két kisebb bank részvénytársaság fizetési nehézségeiről is beszélnek, azok közül egész tömeg magánbankház válsága sem titok. Valutás és devizaspékuláció, de foginkább a lengyel márka zuhanása az oka a legtöbb fizetési nehézségnek.

LEGUJABB.

UJ PÁRT MAGYARORSZÁGON. BUDAPEST. Gróf Batthyányi Tivadár és hívei megalakították az országos függetlennéi és 48-as Kossuth-pártot, melybe Balala Aladár, Tomory Jenő és Nyéky József nemzeti gyűlési képviselők is beléptek. A párt programja gróf Apponyi Albertnek 1920-ban Jászberényben elmondott beszéde alapján áll. A párt megalakulásakor gróf Batthyány beszédében a forradalom okozóival foglalkozott. Ő Károly exkirályt 1917-ben és 1918-ban többször figyelmeztette, hogy helyezkedjék a 48-as politika alapjára, mentse meg a megmenthetőt és kösse meg áldozatok árán is a békét. A párt alakuló gyűlésén a vidéki küldöttek is beszéltek.

Film.

* A mozgólépcsőházak műsora június 7-én az Apollóban: A kalend Társadalmi dráma. — Az Uránában: Egy csavargó regénye. Kalandor dráma.

* Kalandorregény — az Uránában. A szabados kalandorfilmeket jóval felülmúlja az Uránia színház újdonsága: Egy csavargó regénye. A dráma meséje erőteljességével szinte lenyűgözi a nézőt. A gazdag gyáros diarcs-bálat rendez leánya tiszteltetére. Nagy fellépett kelt az estélyen egy rongyos csavargó nének — mint később kiderül — a kalandor-gyűnyja nem félmez, hanem saját ügyek. Mielőtt a szölköz kivonótnék a főnyel-ban uszó palotából, alkalma nyílik a színességéről bizonyosságot tennie. A csavargó megmenti a gyáros leányát, aki az ismeretlen idegen öneláldozása mélyen megrendít s rábírja édesapját, hogy alkalmazza a gyárában, majd később a felesége lesz. Ezt a mesét hangulatosan és színesen állítja elénk a film, amelynek kiállításra pazar művészi munka. A szereplők kivétel nélkül színjátékos tehetségről tanuskodnak. Még két napig marad az Uránia műsorán a kitűnő kalandor film.

* A kalend. (Uj műsor az Apollóban.) Egy előkelő, nagyvilági férfi eseményekben gazdag élete rajzolódik ki ebben a nagyszerű filmdrámában. A ragogyó, gondtalan élet, amely felé sóvárogva néznek a dolgozók milliói, meztelen valóságban tárul elénk a filmen, hogy árnyoldalait is megismerhesük. Intrikák szállai szövődnek, anyagi válságok hullámai csapkoznak a főnyel-paloták irigyelt ural körül, de ezért soruk megbillenésének kiegyenlítését legtöbbször mégis helyreállítják azok a kiváltságok, melyeket a társadalom nyújt nekik. A dráma meséje elejétől végig igen érdekes, a fővételek szépek, szingazdag tájak tűnnek fel szemünk előtt s a szereplők pedig komoly művészi akarással viszik sikerre ezt a nem mindennapi filmdrámát, amely még két napig marad műsoron az Apollóban.

A szerkesztésért KAROLY JÓZSEF

Hölgyek figyelmébe!

An. é. hölgyközönség tudomására hozom a mai mélyen lezárt árakat: Grenadin ruha 100 Lei, selyem ruha 200 Lei, kosztüm 500 Lei. Estélyi ruhák a legizlésebben elkészülnek.

Trébils, Str. Alexandri (Salacz-u. 6.)

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetéseket díjt szavak szerint számítjuk.

Minden szó hirdetését ára 78 bani.

Vastagabb betűkkel 1 lei 50 bani.

A vastagabb betűkkel kívánt szavakat gláhuzással kell jelölni.

Hirdetéseket délután 6 óráig vezetünk fel.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

A legkisebb hirdetés ára 10 szóig 3 lei 50 bani.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelynek tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Alkalmazás.

FEHÉR varráshoz ügyes leányokat felvesz Vidorné, Strada Eminescu (Deák Ferenc-utca) 8. 10699

BEJÁRÓNÓ kerestetik délután két órai munkára Strada Eminescu (Deák Ferenc-utca) 9. II. emelet, ajtó 7. 803

GYAKORLOTT MOZDONYVEZETŐ ES KAZÁNKOVÁCS iparvasutunkhoz mielőbbi belépésre kerestetik. Pankotai utca. 10925

PERFEKT PÓZONÓT, jó fizetéssel azonnali belépésre keresek Dévára. Cím: „Kelet” hírlapiroda Strada Alexandri (Salacz-utca) 1. szám. 10925

KERESEK Marosvásárhelyre manikűr-szalomba fodrásznőt, ki az ondulást és fejmossást vállalja. Ajánlatokat „Kelet” hírlapirodába Strada Alexandri (Salacz-utca) 1. 10926

FIATAL MAGANOS nő, vidékre gazdasági állást keres. Cím a kiadóban. 2346

AZ UJARADI uradalmi sörgyár állandó munkára jó díjazás mellett több kádárt vesz fel. Jelentkezni lehet ugyanott. 10971

BOLTILEÁNY, aki magyar és német nyelvet bírja, felvétel. Bővebbet Müller J. és Fia üzletében Calea Banatului (Asztalos Sándor-utca) 3. 10972

Lakás.

ELCSERÉLNÉM külvárosi modern lakásomat ugyanolyan belvárosival. Cím: Wallinger hirdetőjében. 10975

Vétel és eladás.

GYERMEKAGY, varrógép, divány, finom gyermekruhák eladók, Bulev. Regele Ferdinand (Boros Béni-tér) 13. 2343

HASZNÁLT három főkös politurosz schublodot megvételre keresek. Cím: „Kelet” hírlapirodában Strada Alexandri (Salacz-utca) 1. 10925

TIZENNYOLC HUSZONNEGYES fényképező-gép felszereléssel műteremmel együtt eladó. Cím: Wallinger hirdetőjében. 10974

BIZTOS hatású szepítő, pattanás és mitesszer elleni szerek kaphatók Bitter Mariskánál Piata Catedralaj (Tökölj-tér) 5a) szám. 10974

Repszegen

grófi kastély, 7 szoba, parkírozott udvar, cirka 84 holdas beltellekkel azonnal elfoglalható lakással 100 000 Leiert sürgősen eladó. Bővebbet WALLINGER adásvételi közvetítő irodájában, ahol több helybéli és vidéki magán és bérház elfoglalható lakással szintén eladó. 10975

Elefrendően berendezett évek óta fenálló

gépműhely

villanyos erőre berendezve, esztorgapadok, furógépek, gyalupadok, forrasztókészülékek és 40 munkásnak való kézi szerszámmal felszerelve, nagy megrendelés körrel, fizetendő lévő két munkával esetleg hasznal együlti reparálás miatt sürgősen és olcsón eladó. Bővebbet: Schneidernél, Ujaradon, Fűt 45., vagy 124. 10975

Esetek, meszelők, gyökérszűrők és mindenemű kefék, ciklokeprők nagyban raktára.

Viszonteladónak a legolcsóbb beszerzési forrás. 2266

VAKOK BOLTJA

Arad, Str. Gen. Grigorescu (Tabajóy-u.)

Hölgyek! — Urak!

A katonai strandon kitűnő

◆ fésülés, ◆

ondolálás, borotválás

Baumann Lajos

hordókereskedő

Iroda: Str. Iosif Vulkán (Kazinczy-u.) 11. Lakás: Piata Avram Iancu (Szabadságtér) 11. Bekapcsolt telefon 874. szám.

Ajánlja legolcsóbb naplárban állandóan nagy raktáron lévő, úgy használt, mint kitűnő száraz dongafából készült új boros hordóit. Nagymennyiségű zsírtöltésre petróleum és olaj töltésre alkalmas hordók eladása és vétele.

Ajánl ezenkívül 25 darab cca 350 hektó teljesen jókarban lévő kenyérből készült szilva cefrekádat és egy 200 liter töltőképesű alig használt legújabb szerkezetű lapos pálinkafőző üstöt, oldalán keverő készülékkel és csilinderrel eladásra, esetleg kölcsönbe is. 2341

Szerszámok „Prompt”

Építkezési vasalások
Technikai áruk
Vashordók

Obernik és Drucker

Timisoara (Temesvár), Józsefváros, Str. I. G. Brătianu (Uri-utca) 12. sz.

Minden nap

Indítunk luxus autót Aradról—Gradea-Mare (Nagyváradra) és vissza. Indulás Aradról reggel 8 órakor Weisz és Haász szállító irodától Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 2. Jegyek ugyanott kaphatók személyenként 260 Leiert. Gradea-Mare (Nagyváradon) jegyek a Központi Ujvár-irodában kaphatók Royal kávéház mellett, indul délután 8 órakor. 10998

Siklován si Comp.

Allandó gyorsáru gyűjtőforgalom

Aradról Brassó, Nagyszében, Petrozsény, Kolozsvár, Nagyvárad, Marosvásárhely és Bucuresti vonalakon közbeeső állomásokon is.

Vállalom Brűnn, Prága, Bécs és Budapestről Aradra

gyűjtőkoszik leggyorsabb lezártatását, valamint mindenemű külföldre irányított szállítmányoknak a leggyorsabb lebonyolítását. 10301

Képvisele Európá minden legnagyobb városában.

KÖNIG szállító.

Aszfalt és kátránypapír

ásvány-, kőszén- és fakátrány, carbolineum, fedéllakk, szurok, Biber, szigetelőanyag, facement, carbolpor naftalin, vaslakk, Rézkénpor, síóliáni darabos- és örölt kénpor, vászon és papirkélap lmsy, parketviasz

Doblaschi-Dörner

vegyszertermék gyárában Arad.

Goodás hatású arcszépítő és finomító a Földes-féle

MARGIT-CREME

Zártalan, ártalmatlan, rögtön szépít. Szappánok, májfoltok, bőrtörések, ráncok, redők, minden bőrbaj párnapi használat után megszűnnek. Az aró rozsdás fide hamvas lesz. 10941

Dr. Földes és Háhs Aradon.

ELADÓ SOBORSINBAN A BÉCS-FÉLE FÜRÉSZELEPEN

lévő malomberendezés, mely áll: 2 pár kőből, 1 hengerből, hozzávaló szitákkal, azonnali egy 17 méter hosszú és 13 méter széles gáter-szín összes faanyag, tégla és cserepe. Értkezhetni Soborsinban

WERNER J. FÜLÖPNÉL. 2315

Gummitömlőt

Spiráltömlőt

Gummilemezt

Gummiarut

2151.

műszaki eszköz

PIRELLI-féle

milánói gyártmányt szállít legolcsóbban azonnal raktárról:

Sz. G. E. Géposztálya

Sibiu (Nagyszében) Ső-u. 22.

A milánói PIRELLI gum-migyarak egyedárúító helye.

NYÁRI VENDEGLŐ pótlására szükséges konyafelszereléseket, felszolgáló edényeket, poharakat, ágyneműket vásárolok. Cím: Wallinger hirdetőjében (Földes-patika kapujával szemben.) 10974

EGY teljes fűszerberendezés eladó Arad. Oszta Gyula, Bulev. Reg. Ferdinand (József főherceg-ut) 13. 2346

ANTIKA és modern porcellánt, butort, szőnyeget, festményeket, ékszer, ezüstöt vesz és elad Salon Artistique. Allandó kiállítás. Bulevardul Regina Maria (Andrássy-tér) 21. szám. 10621

SZALONGARNITURA. Konsul tükör, ebédlő kredenc, stb. eladó Strada Russu Sirianu (Aulich-utca) 15. 800

MODERN amerikai új Remington írógépek, feltűnő olcsó árban kaphatók. Megtekinthetők a Pannonia szállóban, érdeklődni a portásnál szerdán d. e. 10. d. u. 8-ig. 2295

HASZNÁLT OLOM megvételre kerestetik. Bővebbet a kiadóban.

Ingatlan.

ELADÓ SZŐLŐ. Sírta (Világoson) a 12-ik motor megálló közelében egy 4¹/₂ katasztrális hold szőlő kórnával, teljes berendezéssel eladó. Bővebbet az Aradi Első Takarékpénztár főpénztáránál. 2192

ELADÓ Strada George Lazar (Simonyi-utca) 2. számú ház. Bővebbet szivességből Luttwáknál. 2342

SEGA. UJTELEPEN kétszobás magánház 330 négyzetméteres telekkel eladó, esetleg elcserelehető. Bővebbet Drézele-utca 12. 10974

MAGÁNHAZ asztalos műhelynek való helyiséggel, elfoglalható lakással, reparálás miatt eladó. Bővebbet Wallinger adásvételi közvetítő irodájában. 10974

Üzletet.

EGY CIPÉSZMŰHELY teljes felszereléssel azonnal eladó. Ifj. Molnár János Borosbese. 2339

LEGJOBB FORGALMU polgári kávéház visszavonulás miatt eladó. Bővebbet Wallinger-irodában (Földes-patika kapujával szemben.) 10974

Külföldi.

URILEÁNYOK varró és szabásati tanfolyamra jelentkezhetnek, bármikor saját részükre varrhatnak. Piata Catedralaj (Tökölj-tér) 5a) 10490

APRÓHIRDETÉSEKET az Aradi Közönség részére felvesz Wallinger István hirdetőjévtéti irodája Str. S. Brancovici (Lázár Vilmos-utca), „Kelet” hírlap-elárúsító és hirdetés felvevő iroda Str. Alexandri (Salacz-utca) 1. Klein I. hirdetői és hírlap irodája Strada Romanului (Zrinyi-utca). Haász ügynősege, Strada Eminescu (Deák Ferenc-utca) 2. és Mandl, Bulevardul Regele Ferdinand I. (Boros Béni-tér) 15. szám alatti papír-üzlet.

Egy villanyerőre berendezett könyvnyomda

megye székhelyen azonnal eladó. 2285

Cím: CSAKAY, Torda.

Átköltözéseket

helyben és vidékre nyitott és árt butorszállító koszikkal felelősség mellett pontosan és olcsón teljesít!

Éliás Lipót Fia

szállító, Arad, Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 36. sz. Bekapcsolt telefon 260. sz.